

mr. J.L. Driessen, voorzitter
ir. J.G. Hofman
ir. D. van den Berge
mw. ir. A.M.J. van Houtert-Ponssen, secretaris

Advies ex artikel 84 Rijsoctrooiwet 1995
Nederlands octrooi **1000135**

Verzoekster : Coenraadts Machinefabriek B.V.
Gemachtigde : mr. ir. J. van Breda

octrooihoudster: Sanovo Engineering A/S
Gemachtigde : ir. B.J. 't Jong

I Het geding

- Verzoekster heeft op 4 november 1999 een verzoekschrift met bijlagen ingediend, met het verzoek een advies op de voet van artikel 84 van de Rijsoctrooiwet 1995 (ROW 1995) uit te brengen omtrent de toepasselijkheid van de in artikel 75, eerste lid ROW 1995 genoemde nietigheidsgronden ter zake van
- 5 Nederlands octrooi 1000135.
- Op 22 december 1999 heeft de octrooihoudster een schriftelijk antwoord op het verzoekschrift ingediend, waarop verzoekster vooruitlopend op de hoorzitting bij brief van 14 februari 2000 heeft gereageerd onder overlegging van enige documenten.
- 10 Ter hoorzitting van 24 februari 2000 hebben partijen hun standpunten doen bepleiten, verzoekster bij monde van haar octrooigemachtigde mr. ir. J. van Breda, octrooihoudster door haar octrooi-gemachtigde ir. B.J. 't Jong. Mr. ir. Van Breda heeft bij die gelegenheid afschriften van zijn pleitnotities overgelegd.

Aan de zijde van verzoekster was voorts aanwezig mevr. dr. A. Manten, octrooigemachtigde in opleiding, en aan de zijde van de octrooihoudster was aanwezig de heer J.W.K. Coenraads, adviseur van verzoekster.

De inhoud van de vorengenoemde stukken wordt als hier ingelast beschouwd.

5

II De feiten

Octrooihoudster (nader te noemen Sanovo) is rechthebbende op Nederlands octrooi 1000135, voor een “Inrichting voor filtratie van vloeistoffen” verleend voor de duur van twintig jaren op een aanvraag ingediend op 12 april 1995.

10 Het octrooi omvat tien conclusies, waarvan conclusie 1 als volgt luidt:

“1. Inrichting (1) voor het filtreren van vloeistoffen, omvattende een buis met een als een filter ontworpen wandsectie (5), een vloeistofinlaat (3) voor de buis, een afvoeruitlaat (29) voor uitgefilterd materiaal, buiten de buis gepositioneerde verzamelmiddelen voor gefilterde vloeistof, een plunjer (13;13') die verplaatsbaar is in de langsrichting van de buis en ten minste één
15 plunjereindoppervlak (14;51;53) heeft welke naar de afvoeruitlaat toegekeerd is en in hoofdzaak dezelfde dwarsdoorsnede heeft als de inwendige ruimte van de buis ter plaatse van de filterwandsectie (5), en aandrijfmiddelen (11) welke de plunjer langs de filterwandsectie kunnen bewegen teneinde het uitgefilterde materiaal daarvan af te schrapen in een richting naar de afvoeruitlaat toe, **met het kenmerk**, dat de inrichting een filterinrichting voor eierproducten in een
20 inrichting voor het bewerken voor eierprodukten is, dat sluitmiddelen (15; 44) aangebracht zijn aan het einde van de filterwandsectie en de afvoeruitlaat 29, welke sluitmiddelen bewogen kunnen worden tussen een open en een gesloten positie, en welke in de gesloten positie voorkomen dat het materiaal naar buiten gedrukt wordt wanneer de plunjer naar de sluitmiddelen toebeweegt en dat tijdens het filteren de inrichting de plunjer verscheidene op elkaar volgende malen kan activeren,
25 waardoor de plunjer eerst het uitgefilterde materiaal aan de binnenzijde van de filterwandsectie 5 in de richting van de sluitmiddelen (15;44) drukt en het buisvolume tussen de sluitmiddelen en de nabijliggende uiterste stand van de plunjer met het materiaal vult, en dat bij daaropvolgende activeringen van de plunjer het materiaal in gewenste mate gecompecteerd kan worden zodanig dat het vloeistofgehalte van het materiaal wordt verminderd, waarna de sluitmiddelen geopend
30 kunnen worden voor het door de plunjer via de afvoeruitlaat naar buiten drukken van het uitgelekte materiaal”.

III De nietigheidsgronden aangevoerd door verzoekster

Verzoekster (hierna te noemen Coenraads) heeft in het verzoek bepleit, dat het octrooi behoort te worden nietigverklaard omdat ingevolge de artikelen 2 - 7 van de Rijsoctrooiwet 1995 de conclusies 1-10 niet vatbaar zijn voor octrooi.

Coenraads wijst dienaangaande in het verzoekschrift op de volgende publicaties: Brits octrooischrift 1301137, Europese octrooiaanvraag 0232952, Europese octrooiaanvraag 0494800 en Duits octrooischrift 1611109 en stelt dat conclusie 1 niet nieuw is ten opzichte van Brits octrooischrift 1301137, resp. niet nieuw dan wel niet inventief t.o.v. Europese octrooiaanvragen 0232952 en 0494800. Daarbij heeft Coenraads opgemerkt dat aan het aspect dat de inrichting een filterinrichting voor eierproducten is, geen onderscheidende kracht toekomt.

De volconclusies van het octrooi acht Coenraads op grond van de laatstgenoemde drie publicaties niet nieuw dan wel niet inventief, resp. niet bijzonder. Met betrekking tot conclusie 5 wijst Coenraads in het verzoekschrift in het bijzonder op Duits octrooischrift 1611109.

Ter zitting heeft gemachtigde van Coenraads benadrukt dat van de genoemde publicaties de Europese octrooiaanvraag 0494800 als meest bezwarend wordt beschouwd, gevolgd door, in mate van belang, de Europese octrooiaanvraag 0232952; het Britse octrooischrift 1301137 wordt door Coenraads in afwijking van de stellingname in het verzoekschrift van minder belang geacht.

IV Het verweer van octrooihoudster

In het verweer heeft Sanovo de specifieke problematiek van het filteren van eiproducten uiteengezet en vervolgens toegelicht op welke wijze de problemen met de inrichting volgens het octrooi worden opgelost. Sanovo stelt daarbij vast dat de door Coenraads genoemde octrooipublicaties, noch afzonderlijk, noch in combinatie de maatregelen van conclusie 1 openbaren.

V Advies van het Bureau I.E.

1. Inhoud en betekenis van conclusie 1

a. bestemming

Zowel in haar verzoekschrift als ter zitting (vergelijk de pleitnotities) heeft Coenraads betoogd dat de maatregel in het kenmerkende deel van conclusie 1 'dat de inrichting een filterinrichting voor eierproducten in een inrichting voor het bewerken van eierproducten is' geen maatregel betreft die de beschermde inrichting kan onderscheiden van bekende filterinrichtingen.

Het Bureau is met verzoekster van mening dat deze maatregel de inrichting volgens het octrooi niet kan onderscheiden van de bekende filterinrichtingen: de conclusie beoogt een inrichting te beschermen, die is opgebouwd uit een aantal specifieke elementen; daaruit valt niet af te leiden welk materiaal in het bijzonder kan worden gefiltreerd. Daarbij speelt overigens geen rol het feit, zoals namens Sanovo is verdedigd, dat de inrichting bijzonder geschikt is om de problematiek bij het filteren van eierproducten

op te lossen, nu niet kon worden aangegeven welke van de bedoelde elementen de inrichting zo bijzonder geschikt maken.

b. functionele kenmerken

Ter zitting is ter sprake gebracht dat conclusie 1 van het octrooi een aantal functionele kenmerken bevat, die een wijze van toepassen van de constructieve elementen van de inrichting betreffen.

De gemachtigde van Sanovo heeft betoogd, dat het bij deze functionele kenmerken om de werking van de plunjer tijdens twee opeenvolgende werkingfasen gaat, en dat de plunjer een zuiger met een *niet* voor langsstroming doorlaatbare dwarswand is.

Het Bureau is van oordeel dat een deskundige lezer uit de bewoordingen van de conclusie en de toelichting in de beschrijving zal concluderen dat de inrichting zodanig dient te werken dat de plunjer tijdens een *eerste* werkingsfase een aantal heen en weer gaande bewegingsslagen maakt, waarbij uitgefilterd materiaal van de filterwand geschraapt en gecompacteerd aan de zijde van de sluitmiddelen. Het compacteren betreft een samenpersen onder uitdrijven van productvloeistof. Vervolgens wordt, na het bereiken van een zekere compactheid van het materiaal, tijdens de *tweede* werkingsfase het uitgeperste materiaal door de plunjer naar buiten gedrukt via de daartoe geopende sluitmiddelen.

Aldus wordt het gestelde effect bereikt: het zoveel mogelijk sparen van productvloeistof, die door compactering uit het uitgefilterde materiaal wordt geperst en via de filterwand in de opvangruimte belandt. Het behaalde voordeel neemt toe naarmate het aantal reinigingen toeneemt.

Verzoekster heeft gesteld dat de problematiek van verlies van kostbaar product in de praktijk te verwaarlozen is, gezien de afmetingen van de filter ten opzichte van de totale hoeveelheid te filteren eiprodukt. Sanovo heeft staande gehouden dat de besparing wel substantieel is.

Het Bureau is, daargelaten de juistheid van beide stellingen, van oordeel dat er in ieder geval een besparing zal optreden, zodat de maatregelen van de conclusie zeker enig effect zullen hebben; de mate waarin de besparing zal optreden kan buiten beschouwing blijven.

25

2. Bezwaren betreffende de nieuweheid

Ter zitting heeft de gemachtigde van Coenraads nieuwheidsbezwaren op grond van de Europese octrooiaanvraag 0494800 voorop gesteld en gesteld dat naar de letter de inrichting beschreven in deze aanvraag voldoet aan de bewoordingen van conclusie 1 van het onderhavige octrooi; daarna zijn nieuwheidsbezwaren op grond van de Europese octrooiaanvraag 0232952 besproken. Hoewel ook nog nieuwheidsbezwaren op grond van het Britse octrooischrift 1.301.137 kort zijn aangegeven zijn deze kennelijk van minder gewicht.

2.1 Europese octrooiaanvraag 0494800

Het Bureau is met Coenraads van oordeel dat deze octrooipublicatie het onderwerp van het octrooi van Sanovo het meest nabij komt.

De gemachtigde van Coenraads heeft gesteld dat uit deze publicatie, met name figuur 2, een inrichting voor het filtreren van vloeistof bekend is die voldoet aan de specificaties van conclusie 1 van het octrooi van Sanovo, immers daarin zijn de volgende elementen toegepast:

- een buis 12 met een als filter ontworpen wandsectie 45,
- een vloeistofinlaat 21, 24 voor de buis,
- een afvoer 20, 26 voor het uitgefilterde materiaal,
- buiten de buis gepositioneerde verzamelmiddelen 25 voor gefilterde vloeistof,
- een in de langsrichting van de buis verplaatsbare plunjer 103 met ten minste een plunjer-eindoppervlak dat naar de afvoeruitlaat 20 is toegekeerd en in hoofdzaak dezelfde dwarsdoorsnede heeft als de inwendige ruimte van de buis 12 ter plaatse van de filterwandsectie 45,
- en aandrijfmiddelen 61, 62 die de plunjer 103 langs de filterwandsectie 45 kunnen bewegen teneinde het uitgefilterde materiaal daarvan af te schrapen in een richting naar de afvoeruitlaat.

Voorts zijn sluitmiddelen aanwezig in de vorm van klep 30A, die is aangebracht aan het einde van de filterwandsectie 45 en de afvoeruitlaat 20, welke klep 30A kan worden bewogen tussen een open en een gesloten positie, waarbij in de gesloten positie wordt voorkomen dat het uitgefilterde materiaal naar buiten wordt gedrukt, wanneer de plunjer naar de klep 30A toe beweegt.

De constructieve elementen van conclusie 1 van het octrooi zijn aldus bekend uit de Europese octrooiaanvraag 0494800.

Uit de beschrijving van Europese octrooiaanvraag 0494800 blijkt volgens Coenraads bovendien dat de plunjer 103 in een continue op- en neergaande beweging wordt gehouden waardoor de plunjer *eerst* het uitgefilterde materiaal aan de binnenzijde van de filterwandsectie 45 in de richting van de sluitmiddelen 30A drukt, alwaar compactering plaats vindt in de zin van vloeistofvermindering tengevolge van de accumulatie van losgeschaapt uitgefilterd materiaal in de ruimte tussen de sluitmiddelen 30A en de nabij liggende uiterste stand van de plunjer 103.

Het Bureau deelt de vorenstaande opvatting van Coenraads niet, doch is veeleer met Sanovo van mening dat, hoewel met de inrichting volgens de Europese octrooiaanvraag 0494800 accumulatie van losgeschaapt materiaal *kan* worden bewerkstelligd, een verdere compactering middels samenpersen niet kan plaatsvinden omdat door de zuiger géén zodanige druk op het losgeschaapte materiaal kan worden uitgeoefend dat productvloeistof daaruit kan worden geperst.

Immers, zoals door Sanovo in het verweerschrift terecht is opgemerkt, de zuiger volgens de Europese aanvraag is voorzien van gaten 114, waar doorheen het losgeschaapte materiaal, bij toenemende druk, omhoog zal bewegen.

Coenraads heeft in reactie daarop ter zitting gesteld, dat ook volgens het onderhavige octrooi het losgeschraapte materiaal niet kan worden samengeperst, omdat de maatregel van conclusie 6 dan bezwarend zou zijn. Volgens conclusie 6 wordt een zuiger (plunjer) toegepast, waarvan het onderste deel is voorzien van tenminste één gat, waardoorheen eveneens losgeschraapt materiaal zou kunnen stromen.

5

Sanovo heeft daarover eveneens ter zitting, naar het oordeel van het Bureau terecht, opgemerkt dat de opening bedoeld in conclusie 6, zoals ook blijkt uit figuur 4 van het octrooi, zodanig in slechts één van de beide plunjereind oppervlakken is aangebracht, dat hierdoor slechts productvloeistof en wel via de filterwandsectie en *geen* deeltjes losgeschraapt, uitgefilterd materiaal kan stromen tot boven de plunjer.

10 Dit is anders dan getoond in figuur 6 van de Europese octrooiaanvraag 0494800, waar wel losgeschraapt materiaal door kan stromen (zie kolom 13, regels 8 - 13).

De conclusie na het voorgaande moet zijn dat in de inrichting volgens de Europese octrooiaanvraag 0494800 het materiaal niet zozeer door de zuiger naar beneden wordt bewogen, doch voornamelijk door de zwaartekracht, alsmede door de neerwaarts stromende, te filteren productvloeistof (zie bijv. kolom 12, regels 50 - 58). Hoewel er derhalve wel accumulatie van losgeschraapt materiaal zal plaatsvinden in deze bekende inrichting, vindt geen compactering middels samenpersing door drukuitoefening van de zuiger plaats.

15

Uit de Europese octrooiaanvraag 0494800 is derhalve slechts de aanhef van conclusie 1 en het kenmerkende deel tot en met 'activeren' (regel 34) van het octrooi van Sanovo bekend.

20 De Europese octrooiaanvraag 0494800 is naar het oordeel van het Bureau dan ook niet bezwarend voor de nieuwheid van octrooi 1000135.

2.2 Europese octrooiaanvraag 0232952

Coenraads heeft ter zitting aangevoerd dat met name figuur 1 van deze octrooiaanvraag een inrichting toont, die overeenkomt met de inrichting volgens conclusie 1 van octrooi 1000135:

25

de als filter ontworpen wandsectie 8 wordt gereinigd door een heen en weer beweegbare zuiger 12, die met een aandrijfslag 11 beweegbaar is, welke beweging tijdens het filteren wordt uitgevoerd. In kolom 3, regels 6 - 9 van de beschrijving is aangegeven dat zich ter plaatse van de afvoeruitlaat een drukkamer bevindt ten behoeve van de compactering en afvoer van losgeschraapt materiaal.

30 Door Sanovo is er op gewezen dat blijkens figuur 1 van deze aanvraag de inrichting bestemd is voor het uitfilteren van in de vloeistof zwevend materiaal: het uitgefilterde materiaal drijft in de filterbuis 16 óp de vloeistof (zie figuur 1). Bovendien ontbreekt in de bekende inrichting een afsluiter in de afvoerleiding, zodat er geen sprake kan zijn van periodieke afvoer van losgeschraapt materiaal.

Het Bureau is met Sanovo van oordeel dat de Europese octrooiaanvraag 0232952 de nieuwheid van de inrichting volgens conclusie 1 van het octrooi van Sanovo niet wegneemt. Hoewel de aanwezige ‘backflow restriction’ (17) nabij de afvoermond wellicht enige samenpersing van het losgeschraapte materiaal kan veroorzaken, ontbreken bij deze inrichting de doelbewuste maatregelen zoals bij de 5 onderhavige inrichting, die zijn gericht op het eerst door een aantal malen samenpersen van het losgeschraapte materiaal uitpersen van de vloeistof, gevolgd door het naar buiten drukken van het ‘uitgelekte materiaal’. De werkingswijze van de inrichting die het octrooi van Sanovo openbaart en de specifiek maatregelen die deze werking mogelijk maken, vallen derhalve niet te ontleen aan de Europese octrooiaanvraag 0232952.

10

2.3 Brits octrooi 1301137

Zoals hiervoor vastgesteld heeft Coenraads in het verzoekschrift en ter zitting gesteld dat ook de inhoud van het Brits octrooischrift 1301137 bezwarend is voor de nieuwheid van octrooi 1000131. Hoewel namens Coenraads deze stellingname ter zitting is afgezwakt en de nadruk is gelegd op de Europese 15 octrooiaanvraag 0494800 zal het Bureau voor de volledigheid nog op dit bezwaar ingaan.

In het verzoekschrift heeft Coenraads gesteld dat deze bekende inrichting alle constructieve elementen van de inrichting volgens het octrooi van Sanovo bevat, en dat, hoewel de in het octrooi beschreven werkwijze afwijkt van de werking van de inrichting volgens conclusie 1 van het octrooi van Sanovo, een dergelijke werking daarmee wel mogelijk is. Daartoe dient, aldus Coenraads, bij de bekende inrichting 20 in de gebruikstoestand volgens conclusie 1 de afsluiter 48 te worden gesloten en de afsluiter 33 omgezet (de stroom materiaal wordt naar rechts via doorgang 52 geleid), waardoor de zuiger 17 uitgefilterd materiaal compacterend naar links in de getekende figuur zal bewegen en productvloeistof die zich aan de linkerzijde van de zuiger 17 bevindt, door de filterwand van element 11 zal worden gedreven.

Sanovo heeft daar tegenover gesteld, en het Bureau schaaft zich achter deze opvatting, dat bij een 25 gesloten afsluiter de vrije zuiger, wegens het ontbreken van voldoende drukverschil, niet wezenlijk in de richting van de afsluiter zal worden verplaatst, en dat evenmin enige compactering zal optreden wanneer de afsluiter is geopend en de zuiger naar deze afsluiter wordt verplaatst onder het uitdrijven van een, als verloren te beschouwen, hoeveelheid productvloeistof tezamen met uitgefilterd materiaal.

De maatregelen in conclusie 1 van het octrooi van Sanovo na ‘activeren’ (regel 34) ontbreken derhalve 30 in Brits octrooi 1301137, zodat ook dit nieuwheidsbezwaar geen doel treft.

3. Uitvindingshoogte

In het verzoekschrift heeft Coenraads nog gesteld dat het octrooi evenmin in stand kan blijven wegens gebrek aan uitvindingshoogte na hetgeen bekend is uit de hiervoor besproken Europese octrooiaanvragen 35 0494800 en 0232952.

Het Bureau wijst er dienaangaande allereerst op dat deze stelling noch in het verzoek, noch desgevraagd ter zitting nader is toegelicht.

Het Bureau vermag overigens ook niet in te zien waarom een deskundige beide octrooiaanvragen zal combineren en voor welk probleem daarmee een oplossing zou worden beoogd te vinden.

5 Ook het inventiviteitsbezwaar treft derhalve geen doel.

4 Volgconclusies

In het verzoekschrift zijn ten slotte ook bezwaren geopperd tegen de volgconclusies.

10 Deze bezwaren zijn echter kennelijk en gebruikelijkerwijs geopperd uitgaande van de stelling dat conclusie 1 zou worden nietigverklaard, waarna de nieuwhed en inventiviteit van de volgconclusies nog ter discussie zouden moeten worden gesteld.

15 Nu echter op grond van het voorgaande conclusie 1 van het octrooi van Sanovo in stand kan blijven, kan hier worden volstaan met de vaststelling dat de maatregelen van de volgconclusies 2 t/m 10 nuttige uitwerkingen betreffen van de inrichting van conclusie 1 en derhalve eveneens ongewijzigd gehandhaafd kunnen blijven, resp. niet voor vernietiging in aanmerking komen.

5. Advies

Het advies van het Bureau luidt dat de door Coenraads aangevoerde nietigheidsgronden *niet* van toepassing moeten worden geacht op de conclusies 1 t/m 10 van het octrooi 1000135.

Aldus gedaan door mr. J.L. Driessen, ir. J.G. Hofman en ir. D. van den Berge op 1 mei 2000.

w.g. J.L. Driessen (voorzitter)

w.g. A.M.J. van Houtert-Ponssen (secretaris)